

Kereseti telep a rokkant katonáknak.

(Saját tudósítónktól.) A Rokkantügyi Hivatal hétfőn leiratot intézett dr. Somogyi Szilveszter polgármesterhez, amelyben értesíti, hogy a kalocsai érsekkel egyetemben faipari kereseti telepet létesített Kalocsán, ahol 300 rokkant katonát fognak foglalkoztatni. A leirat a következőket tartalmazza:

— A Rokkantügyi Hivatal és Váradi L. Árpád kalocsai érsek a rokkant katonák számára Kalocsán faipari kereseti telepet állítanak fel. A kereseti telepek, megfelelően a miniszterelnök rendeletében megjelölt hivataloknak, abból a célból létesülnek, hogy ott a most folyó háborúban rokkanttá vált munkásoknak, akik rokkantságuk következtében magánmunkaadóknál célszerűen el nem helyezhetők, illetve azoknak a rokkanttá vált önálló iparosoknak, akik rokkantságuk és esetleg a változott gazdasági viszonyok mellett iparáguk önálló üzésére képtelenek váltak, megélhetése és családjuk fentartása közös munkájuk szervezésével és értékesítésével előmozdítható legyen. A célnak megfelelően a kalocsai kereseti telepet is teljesen altruisztikus alapon szervezik. A kereseti telep tiszta nyereségét tartalékolásra a telep fejlesztésére, a rokkant katonák és azok családjai jólétének előmozdítását célzó intézmények létesítésére és fentartására, valamint a kereseti telepen elhelyezett rokkantak haszonrészesedésére fogják fordítani.

— A kereseti teleppel kapcsolatosan a kalocsai érsek által e célra adományozott területen a rokkantak számára családi háztelép létesítését is tervbe vették. A telepen nyolcszáz négyszögöles telkeken egy, illetve két szobából álló 150 családi ház fog épülni. Az egyes telkeknek 800 négyszögölből való megállapítása a rokkant katonáknak alkalmat fog nyújtani, hogy ott családtagjaikkal együtt okszerű konyhakertészetet ültessenek és méhészettel, baromfi- és sertés-tenyésztéssel foglalkozhassanak.

— A kereseti telepen mintegy 300 rokkant katonát fognak foglalkoztatni, akik közül a konyhakertes családi házakban 150-en lesznek elhelyezhetők. A ház és telek élvezetnek kedvezményében való részesülésre elsőbbséget fog nyújtani a súlyos rokkantság, háromnál több gyermek, vagyontalanság és fedhetetlen előélet, valamint a magyar anyanyelvűség és ezeken kívül a házak egy részénél a kalocsai egyházmegye területén való illetékesség.

A kereseti telepen, annak faipari jellege folytán, foglalkoztathatók lesznek azok a rokkant katonák, akik a polgári életben már rokkanttá válásuk előtt mint asztalosok, faesztergályosok és bognarok önálló iparosok voltak, de rokkantságuk őket csökkent munkaképességük és a változott gazdasági viszonyok mellett az ipar önálló üzésében gátolja és ennek folytán, valamint vagyontalanságuk miatt megélhetésük és családjuk fentartása biztosítva nincsen, a munkamegosztás és a munka közös szervezése és értékesítése mellett azonban szakmunka végzésére még képesek. Felvehetők közülük még azok, akik a polgári életben rokkanttá válásuk előtt is mint asztalos, faesztergályos és bognársegédek dolgoztak, de rokkantságuk miatt otthonjuktól távolabb eső munkahelyeket naponta felkeresni képtelenek és így csökkent munkaképességük mellett magánmunkaadóknál megnyugvással el nem helyezhetők, valamint akik a polgári életben, rokkanttá válásuk előtt ült foglalkozásukat rokkantságuk miatt nem folytathatják és ezért a rokkantiskolákban asztalos, faesztergályos vagy bognár-mesterségre nyertek képesítést, személyi viszonyaik azonban az illető ipar önálló üzését lehetővé nem teszik.

Azok a rokkantak, akik a faipari, vagy

Kobrak-gyári kereseti telepre való fölvetélliket kérni akarják, a Kereskedelmi és Ipar-kamara épületében működő munkaközvetítő hivatalban jelentkezzenek.

A német buvárhajóharc jogosultsága.

Berlin, február 24. A korlátlan buvárhajóharcra jogot adott az a helyzet, amely bennünket megtorlásokra kényszerített. Minden humanitásnak van egy bizonyos határa. Amíg egyáltalán van háború, nem lehet azon elv szerint cselekedni, hogy ha jobbról ütök, aul az embert, odatartsa a bal felét is. Egy esomó jegyzéket kaptunk azzal a felszólítással, hogy álláspontunkat változtassuk meg. Erre azonban nincs ok és a felhozott kifogások nem meggyőzőek. Jobbára ebben a sokszor hangoztatott mondatban csuesosodnak ki: „Egészen más, ha egy előre pontosan kijelölt területet aláaknázok, mint ha szándékosan torpedót lövök a tengeralttjáróból és így békés kereskedelmi tengerészeket megölök.” Ezzel szemben hasznos lesz megemlékezni azoknak az eseményeknek a lefolyásáról, amelyek Németországot a korlátlan buvárhajóharcra rákényszerítették.

Amikor 1905 február 4-én tengerészeti vezérkarunk megjelölte a haditerületet, az erről szóló jegyzékhez egy emlékiratot is mellékel, amelyben rámutatott „a minden népjogi alapelvet megsejtuló formára,” amellyel Nagybritannia Németországgal szemben kereskedelmi háborúját folytatja. Az az emlékirat rámutatott a dugáru lista önkényes megváltoztatására, a párisi tengerjogi deklaráció elleni vétségekre, amikor angol hadihajók oly német tulajdont zsákmányoltak semleges hajókról, amely nem volt dugáru és több effélére. Főleg pedig tiltakozunk az Északi-tenger elzárása ellen. 1914 október 5-én a Themse torkolatától a belga tengerpart közeléig aknamezőt raktak le az angolok, akik azt állították, hogy Németország rámutatott erre példát, amikor semleges lobogó alatt és előzetes bejelentés nélkül aknákat rakott le az Északi-tenger közepén. Ezen állításukat azonban az angolok soha be nem bizonyították. 1914 november 3-án az angolok az egész Északi-tengert hadi területnek nyilatkoztatták. Ezzel a semleges hajózásra nézve az utat itt fölötté megnehezítették, ha ugyan nem tették lehetetlenné.

Anglia továbbá Görögország blokádja által bebizonyította, hogy egyáltalán nem áll népjogellenes blokádot foganatosítani.

Az Északi-tengernek haditerületté való nyilvánítása, ami egyértelmű Németországnak a világtengerektől való elzárásával, oly aktus, amely teljességgel jogtalan, mivel a brit tengerészeti haderők nem blokádták „effektíve” a német tengerpartot. Az Északi-tengernek haditerületté nyilvánítása, a londoni deklarációnak elvetése, a semleges kereskedelem ellenőrzése, fekete listák, posta ellenőrzés, lobogókkal való család tetézi az angolok népjogelleni vétségeit azzal, hogy ez év januárjában végén a helgolandi öbölben aknazárt rakott le, miáltal súlyosan veszélyezteti a holland és dán kereskedelmi tengerészetet, ami nyilvánvalóan népjogellenes cselekedet.

Anglia ezen vétségei ellen a semleges államok többé-kevésbbé energiátlan, de mindenesetre sikertelen tiltakozásokat jelentettek be. Még azt sem tudták elérni, hogy Angliának a levélpóztai küldemények elleni tulajkapasait megakadályozzák. Sokszor felmerült az a kérdés, hogyan nyugodhattak ebbe bele a semlegesek? A hatalom erősebb mint a jog! Angliának megvan ez a hatalma flottájában, amelyre erőszakoskodása támaszkodik.

Németország folyó év január 31-én tette közzé az Anglia, Franciaország stb. körüli zárterületet. Ilyen intézkedést a tengeri jog természetesen nem ismer, nem azért, mi-

vel a buvárhajót, mint a kereskedelmi háború fegyverét, még nem ismerték, mikor a külömböző kormányok kiküldöttei Hágában utoljára tanácskoztak. Az olyan fegyvert, amit valaki a háborúban teremtett magának, ne használja az illető, mert az előző kongresszusok nem ismerték a tulajdonságait? Vajon mit esinálna a mi helyzetünkben Anglia? Ráadásul kormányunk 1915. február 4-iki emlékirata kimondottan „ellenrendszabályokról” szól,

amelyeket Anglia népjogellenes magatartásával szemben akar alkalmazni. Ami akkor állott, az fokozottan áll ma.

A mi buvárhajóharcunk elsősorban ellenrendszabály. Aki megsérti a népjogot, annak nincs jussa erre a népjogra, ellenkezőleg: azok megsértése feloldja az ellenfelet a népjog kötelezettségei alól. Ha kereskedelmi hajóknak figyelmeztetés nélküli megtorpedozásáról lenne szó, lehetne az emberiség elleni vétségről beszélni. De ilyen

figyelmeztetés nélküli megtorpedozásról nem fog lehetni beszélni, miután január 31-én közhírré tettük a zárt területet.

A semlegesek tehát megkapták a figyelmeztetést. Ha erre nem hederítenek, ám viseljük a következményeket. Anglia erőszakot alkalmaz Németország ellen és így jogunk van ahhoz, hogy minden rendelkezésünkre álló eszközzel védekezzünk. Ha ezen eszközök alkalmazása kárt okoz a semlegeseknek, úgy kell felfogni a helyzetet

mintha valamelyik semleges két harcoló flotta tűzvonalára között sétálna.

Végül pedig egyre megy, hogy egy előre megnevezett zárt területen angol hadihajók aknákat raknak-e le, vagy pedig német buvárhajók szintén előre megnevezett területen torpedókat lőnek-e ki. Mind a két cselekedet azzal a határozott szándékkal, sőt reménnyel történik, hogy a robbanó test explóziója minél több hajót pusztít el. Az angol aknákat azonban azzal a tudattal rakják le, hogy valószínűleg semleges hajókat is elpusztítanak, mert hiszen ellenséges, például német kereskedelmi hajók nem járnak arra. Az aknák határa továbbá ellenőrizhetetlen. Leszakadhatnak, áramlatok elsodorhatják és a tulajdonképpen hadi területtől jó messzire okozhatnak bajt. Az ilyesmi a buvárhajók torpedozásánál ki van zárva, mert csak a ki-nyilvánított zárterületen lánssziroznak torpedókat és csak ott okoznak kárt. Ilyforán a tervszerűen kilőtt torpedó voltaképpen humanusabb fegyver mint a nyílt tengeren hánnyódó akna.

Az angol hadügyminiszter hosszú háborút jósol

Amsterdam, február 26. Londoni lapok lord Derby hadügyminiszter egy beszédét közlik, amelyet e szavakkal végzett:

— Az optimizmus ez idő szerint nincs helyén, de azért mégis győzni fogunk. A háború még sokáig fog tartani, talán még tovább, mint amennyi idő óta tart.

A Délmagyarország telefonjai

Szerkesztőség 305.
Kiadóhivatal 81.